

Context

Sociale bescherming is essentieel in de strijd tegen armoede, met name in een aantal partnerlanden van de internationale samenwerking waar de socialezekerheidsstelsels vaak gefragmenteerd of ontoereikend zijn. SDG 1, armoede in al haar vormen uitroeien, benadrukt het belang van universele systemen voor sociale bescherming.

Sociale bescherming is een hefboom voor economische en sociale verandering. Door toegang tot zorg te verzekeren, inkomens te ondersteunen en werkgelegenheid veilig te stellen wordt gelijkheid bevorderd en sociale cohesie versterkt.

Ondanks aanzienlijke vooruitgang geniet slechts 19% van de mensen op het Afrikaanse continent ten minste één sociale dienst (IAO - Internationale Arbeidsorganisatie, 2023). Dit cijfer laat niet alleen de omvang van de uitdaging zien, maar ook de grote verschillen tussen landen en continenten.

Door hun nationale systemen te versterken, zullen landen beter uitgerust zijn om crises het hoofd te bieden en te evolueren naar universele gezondheidsdekking.

© Enabel - Tim Dirven

Prioriteiten

Uitbreiding van de sociale bescherming

Geïnspireerd door de derde pijler van de agenda voor waardig werk van de IAO, steunt Enabel de invoering van inclusieve sociale beschermingsstelsels om de zekerheid van werknemers in zowel de formele als de informele sector te garanderen. Daarbij gaat het om sociale bescherming wanneer je niet kunt werken, om een ziekteverzekering, een ouderdomspensioen of ouderschapsverlof.

Sociale gezondheidsbescherming

Betaalbaarheid van gezondheidszorg is een groot probleem, vooral in de informele economie.

Enabel draagt bij aan de ontwikkeling van nationale stelsels voor sociale gezondheidsbescherming. Drie dimensies zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: het bestuur, de levering van gezondheidszorg en diensten van goede kwaliteit, en de ontwikkeling van een systeem dat voor iedereen toegankelijk is.

Binnen het bredere concept van sociale gezondheidsbescherming is de sociale ziekteverzekering een hoeksteen voor het bereiken van universele gezondheidsdekking.

Diensten

Enabel biedt begeleiding in de volgende gebieden:

- Ondersteuning bij de invoering van inclusieve sociale beschermingssystemen
- Technische bijstand voor de naleving van internationale arbeidsnormen
- Ondersteuning bij de invoering van universele en (op termijn) verplichte ziekteverzekering
- Ondersteuning bij de opleiding van adviserende artsen
- Ondersteuning voor de coördinatie van het Team Europe Initiative on Social Protection for Sub-Saharan Africa.

De [Decent Work Toolbox](#) is een methodologische tool waarmee projecten voor waardig werk kunnen worden beoordeeld, gepland en gemonitord. De tool helpt ook om oplossingen op maat van elke context uit te tekenen.

De **policy brief over sociale gezondheidsbescherming** en de [acht bijhorende factsheets](#) (2022) bevatten richtlijnen om een universeel en inclusief stelsel voor sociale gezondheidsbescherming op te zetten.

1. De prijszetting van gezondheidsdiensten bij het opstellen van sociale gezondheidsbescherming/universele ziekteverzekering;
2. Gericht beleid voor gratis gezondheidszorg integreren in één nationaal systeem van sociale gezondheidsbescherming/universele ziekteverzekering;
3. Het contractproces;
4. Het verdedigen van de rechten van gebruikers van gezondheidsdiensten en de hele bevolking in de context van sociale gezondheidsbescherming/universele ziekteverzekering;
5. De rol van de staat bij sociale gezondheidsbescherming;
6. De operationalisering en professionalisering van één nationaal stelsel voor sociale gezondheidsbescherming/universele ziekteverzekering;
7. De organisatie van sociale gezondheidsbescherming en universele ziekteverzekering;
8. Een universele ziekteverzekering met maximale rechtvaardigheid: risicoanalyse en risicobeperkende maatregelen, een beslissingsondersteunend instrument.

Ervaring

Een grootschalig ziekteverzekeringsmodel in Senegal

In 2014 ondersteunde Enabel Senegal bij het opzetten van een ziekteverzekeringsmodel voor het platteland via de oprichting van departementale diensten voor ziekteverzekering in Foundiougne en Koungheul. Tien jaar later hebben deze twee diensten een penetratiegraad van meer dan 80% en hebben ze bijna 500.000 gebruikers.

De ontwikkeling van de diensten werd vergemakkelijkt door de professionalisering van het verzekeringsbeheer, de departementale overdraagbaarheid van verzekeringen (patiënten kunnen hun verzekering in elke departement in het land gebruiken), de invoering van forfaitaire prijzen met dienstverleners en de opname van lokale verkozenen in de bestuursorganen. Sinds 2021 heeft Senegal formeel het departementale ziekteverzekeringsmodel aangenomen en beschikt het over 46 departementale mutualiteiten.

Nationale vrijwillige ziekteverzekering in Mauritanië

De Caisse Nationale de Solidarité en Santé (CNASS) werd in 2021 bij decreet opgericht, met steun van Enabel en financiering van de Europese Unie, en is de eerste vrijwillige ziekteverzekering met een sociaal doel in Mauritanië. Ze is in de eerste plaats gericht op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen

en geniet een sterk engagement van de staat, de subsidiërende overheid. Het doel is om de sociale gezondheidsbescherming uit te breiden en de directe betalingen te verminderen. Sinds september 2023 zijn meer dan 200.000 mensen geregistreerd in vier regio's van het land. De aanpak combineert forfaitaire prijzen, regionale nabijheid, digitalisering van aansluitingsprocessen en geleidelijke uitbreiding in het hele land.

Departementale ziekteverzekering in Niger

In 2023 lanceerde het ministerie van Volksgezondheid met steun van Enabel een departementale ziekteverzekering (AMD) in Gaya. De mensen hebben een betere toegang tot de zorg dankzij lokale initiatieven zoals gemeenschappelijk bewerkte velden, waarmee gezinnen hun ziekteverzekering kunnen betalen. Het doel is om tegen 2026 30% van de bevolking te bereiken – meer dan 80.000 kinderen tussen 0 en 5 jaar hebben al gratis zorg gekregen. De AMD vertrouwt op lokale afdelingen om mensen te sensibiliseren en te registreren. Het beheer is volledig papierloos dankzij OpenIMIS, opensourcesoftware voor het beheer van ziekteverzekeringen, die nu is gekoppeld aan het ziekenhuisinformatiesysteem en zo fraude vermindert, voor betrouwbare gegevens zorgt en de administratieve last voor het personeel in de gezondheidszorg verlicht.

Team Europe Initiative on Social Protection for Sub-Saharan Africa

Sinds 2024 ondersteunt Enabel de coördinatie van het Team Europe Initiative on Social Protection in Sub-Saharan Africa. Het initiatief, dat mede wordt voorgezeten door België en de Europese Unie en waar Duitsland, Frankrijk en Ierland deel van uitmaken, heeft tot doel de socialebeschermingsstelsels te versterken. Dat betekent dat er regionale capaciteit moet worden opgebouwd om landen te ondersteunen, landenprogramma's te coördineren in antwoord op mondiale uitdagingen (klimaat, digitale transitie, werkgelegenheid, migratie, enz.) en data te leveren om sociale bescherming op internationale investeringsagenda's te krijgen.

De expertise van Enabel

De QR-code brengt je naar het volledige aanbod van onze expertise: Mondiale gezondheid - Sociale bescherming - Onderwijs en opleiding - Economische en bedrijfsontwikkeling - Voedselsystemen - Beheer van natuurlijke rijkdommen - Biodiversiteit - Klimaatbestuur - Energietransitie - Water - Ecologisch bouwen - Stadsontwikkeling - Menselijke mobiliteit - Veiligheid - Justitie - Financieel en administratief bestuur.

enabel.be - open.enabel.be

